

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра державного управління і місцевого самоврядування

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
завідувач кафедри

Чикаренко І. А.

«30» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Історія соціальної роботи»

Галузь знань	23 Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма	«Соціальна та молодіжна робота»
Статус	обов'язкова
Загальний обсяг	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Форма підсумкового контролю	екзамен
Термін викладання	1, 2 чверті, 1 семестр

Викладач: к. держ. упр., доц. Шумляєва І.Д.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія соціальної роботи» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньої-професійної програми «Соціальна та молодіжна робота» спеціальності 231 «Соціальна робота» галузі знань 23 «Соціальна робота» / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. державного управління і місцевого самоврядування. Дніпро : НТУ «ДП», 2024. 19 с.

Розробник:

– Шумляєва Ірина Дамирівна, доцент, кандидат наук з державного управління, доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки бакалаврів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності 231 «Соціальна робота» (протокол № 1 від 28 серпня 2024 р.).

ЗМІСТ

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	4
3. БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	5
4. ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	6
5. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ ...	6
6. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	9
6.1. Шкали.....	9
6.2. Засоби та процедури	10
6.3. Критерії	11
7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	15
8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	15

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі «Соціальна та молодіжна робота» спеціальності 231 Соціальна робота здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до обов'язкової дисципліни Ф4 «Історія соціальної роботи» віднесено такі результати навчання:

ПРН1	Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.
ПРН3	Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.
ПРН4	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.
ПРН21	Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

Мета дисципліни «Історія соціальної роботи» – формування у здобувачів вищої освіти комплексу компетентностей стосовно становлення і розвитку системи соціальної допомоги від філантропічного підходу в підтримці соціально вразливих верств населення до появи професійної соціальної роботи, опанування історичної логіки поглиблення сутності соціальної роботи від стихійної практики й розрізнених поглядів до побудови наукової концепції та оформлення засад професії.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	Зміст
ПРН1	ПРН1.1-Ф4	<i>Розуміти</i> засади здійснення пошуку історичної інформації щодо поняття та сутності соціальної роботи в історичному контексті, її впливу на суспільний розвиток; <i>аналізувати</i> чинники, що обумовили розвиток: надання соціальної допомоги і співпраці у стародавніх країнах, у прадавніх слов'ян, засад соціальної допомоги у XIV – першій половині XVII ст. в Україні та за кордоном, організаційних засад державної опіки у другій половині XVII – першій половині XIX ст., видів і форм соціального захисту з другої половини

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	Зміст
		XIX – XX ст., системи соціальної роботи в сучасній історії України, в Європі та США; <i>визначати</i> причинно-наслідкові зв'язки між історичними подіями щодо еволюції соціальної роботи в Україні та світі.
ПРН3	ПРН3.1-Ф4	<i>Виявляти</i> здатність розпізнавати особливості певного історичного періоду, які вплинули на становлення соціальної роботи; <i>пропонувати і формулювати</i> мету і завдання соціальної роботи на кожному етапі історичного розвитку соціальної роботи; <i>розв'язувати</i> завдання у сфері історичного контексту соціальної роботи; на основі поєднання теоретичних знань та практичного досвіду <i>аналізувати та узагальнювати</i> основні причини виникнення соціальної допомоги як суспільного явища та основні складові розвитку соціальної роботи в Україні та світі.
ПРН4	ПРН4.1-Ф4	<i>Пропонувати</i> власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальних проблем конкретного історичного етапу становлення соціальної роботи, на основі чого <i>пропонувати</i> нові підходи до формування системи соціального захисту на основі використання історичного досвіду; <i>виявляти</i> сучасні соціальні проблеми, які виникли у результаті процесу формування різних форм соціальної роботи в світовій та вітчизняній практиці; <i>аналізувати</i> історичний досвід створення системи професійної підготовки соціальних працівників.
ПРН21	ПРН21.1-Ф4	<i>Виявляти</i> повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, обумовлених історичним досвідом України та інших країн; <i>обґрунтовувати</i> специфіку впливу стереотипів та упереджень, обумовлених історичним досвідом різних поколінь; <i>демонструвати</i> толерантну поведінку під час взаємодії з іншими людьми, враховуючи особливості розв'язання проблем соціального спрямування в історичній практиці соціальної роботи.

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна викладається у першому семестрі першого курсу навчання відповідно до навчального плану, тому додаткових вимог до базових дисциплін не встановлюється. Міждисциплінарні зв'язки: вивчення курсу ґрунтуються на знаннях, отриманих з попередньо вивчених дисциплін у закладах середньої освіти.

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години			
		Денна		Заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	60	26	34	6	54
практичні	60	19	41	4	56
лабораторні	–	–		–	
семінари	–	–		–	
РАЗОМ	120	45	75	10	110

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	60
ПРН1.1-Ф4 ПРН3.1-Ф4	1. Вступ до дисципліни «Історія соціальної роботи» 1.1. Загальна характеристика галузі наукового знання та дисципліни «Історія соціальної роботи». 1.2. Історичний шлях формування моделей соціальної роботи. 1.3. Понятійно-категоріальний апарат галузі наукового знання та дисципліни «Історія соціальної роботи». 1.4. Історичні форми соціальної турботи про нужденних. 1.5. Мотивація благодійної діяльності.	6
ПРН1.1-Ф4 ПРН3.1-Ф4	2. Давні форми допомоги та філантропія в архаїчних товариствах, державах стародавнього світу 2.1. Особливості допомоги у додержавний період світової історії. 2.2. Витоки соціальної допомоги у державах Давнього Сходу. 2.3. Соціальна допомога та піклування в античних державах.	6
ПРН1.1-Ф4 ПРН3.1-Ф4	3. Соціальна допомога і благодійність в зарубіжних країнах у середні віки (V – перша половина XVII ст.) 3.1. Церковно-монастирська благодійність у період середньовіччя. 3.2. Державна соціальна політика в країнах Європи протягом середньовіччя.	6

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	<p>3.3. Місце муніципальних органів влади в наданні соціальної допомоги в європейських країнах.</p> <p>3.4. Проблема жебрацтва та боротьба з ним в країнах Європи.</p> <p>3.5. Розвиток соціального законодавства у середні віки.</p> <p>3.6. Приватна філантропія в середні віки. Гуманістична концепція благодійності.</p>	
<p>ПРН1.1-Ф4 ПРН3.1-Ф4</p>	<p>4. Соціальна допомога за кордоном в Новий час (друга половина XVII – початок XX ст.)</p> <p>4.1. Формування системи державного піклування за кордоном у другій половині XVII – на початку XX ст.</p> <p>4.2. Громадська благодійність і піклування в зарубіжних країнах в епоху Нового часу.</p> <p>4.3. Становлення соціальної роботи як професійної діяльності наприкінці XIX – на початку XX ст.</p>	6
<p>ПРН1.1-Ф4 ПРН4.1-Ф4 ПРН21.1-Ф4</p>	<p>5. Формування сучасної соціальної роботи за кордоном у XX – на початку XXI ст.</p> <p>5.1. Розвиток теорії соціальної роботи.</p> <p>5.2. Американська модель соціальної роботи</p> <p>5.3. Європейська модель соціальної роботи.</p>	6
<p>ПРН1.1-Ф4 ПРН1.1-Ф4</p>	<p>6. Зародження і розвиток соціальної допомоги нужденним в Україні (додержавний період – XVII ст.)</p> <p>6.1. Допомога і взаємодопомога у східних слов'ян, її види та форми.</p> <p>6.2. Церковне і монастирське милосердя, княже милосердя в Київській та удільній Русі (IX-XIV ст.).</p> <p>6.3. Система соціальної допомоги на українських землях у XV-XVII ст.</p>	6
<p>ПРН1.1-Ф4 ПРН1.1-Ф4</p>	<p>7. Соціальна допомога і підтримка в Україні у XVIII – на початку XX ст.</p> <p>7.1. Суспільне піклування на українських землях в умовах перебування у складі Російської імперії.</p> <p>7.2. Соціальне піклування у Галичині під час перебування у складі Австро-Угорської імперії</p> <p>7.3. Особливості соціальної допомоги в Буковині у другій</p>	6

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	половині XVIII – на початку XX ст.	
ПРН1.1-Ф4 ПРН1.1-Ф4	8. Розвиток радянської системи соціального забезпечення населення (1917 – 1991 рр.).	9
	8.1. Початковий етап формування системи соціального забезпечення в СРСР	
	8.2. Завершення формування української радянської системи соціального захисту (кінець 1920 – 1930-ті рр.)	
	8.3. Система соціального забезпечення у Радянському Союзі в 1941-1991 рр.	
ПРН1.1-Ф4 ПРН3.1-Ф4 ПРН4.1-Ф4 ПРН21.1-Ф4	9. Становлення і розвиток соціальної роботи в незалежній Україні	9
	9.1. Формування та розвиток системи соціального захисту в Україні за нових політико-адміністративних та соціально-економічних умов.	
	9.2. Етапи становлення та розвитку публічного управління у соціальній сфері в незалежній Україні.	
	9.3. Підготовка соціальних працівників у незалежній Україні.	
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	60
ПРН1.1- Ф4 ПРН3.1-Ф4	1. Вступ до дисципліни «Історія соціальної роботи»	6
ПРН1.1- Ф4 ПРН3.1-Ф4	2. Давні форми допомоги та філантропія в архаїчних товариствах, державах стародавнього світу	6
ПРН1.1- Ф4 ПРН3.1-Ф4	3. Соціальна допомога і благодійність в зарубіжних країнах у середні віки (V – перша половина XVII ст.)	6
ПРН1.1- Ф4 ПРН3.1-Ф4	4. Соціальна допомога за кордоном в Новий час (друга половина XVII – початок XX ст.)	6
ПРН1.1-Ф4 ПРН4.1-Ф4 ПРН21.1-Ф4	5. Формування сучасної соціальної роботи за кордоном у XX – на початку XXI ст.	6
ПРН1.1-Ф4 ПРН1.1-Ф4	6. Зародження і розвиток соціальної допомоги нужденним в Україні (додержавний період – XVII ст.)	6
ПРН1.1-Ф4 ПРН1.1-Ф4	7. Соціальна допомога і підтримка в Україні у XVIII – на початку XX ст.	6

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ПРН1.1-Ф4 ПРН1.1-Ф4	8. Розвиток радянської системи соціального забезпечення населення (1917 – 1991 рр.).	9
ПРН1.1-Ф4 ПРН3.1-Ф4 ПРН4.1-Ф4 ПРН21.1-Ф4	9. Становлення і розвиток соціальної роботи в незалежній Україні	9
РАЗОМ		120

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувача вищої освіти за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок здобувачів вищої освіти різних закладів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо здобувач вищої освіти отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів.

Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії здобувача вищої освіти за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Здобувач вищої освіти на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються здобувачам вищої освіти на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

навчальне заняття	ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ		ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання ККР під час екзамену за бажанням здобувача вищої освіти
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять		
	індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного та індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим кваліфікаційного рівня за НРК, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі здобувача вищої освіти шляхом визначення середньозваженого значення

поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач вищої освіти під час екзамену має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання здобувача вищої освіти ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії здобувача вищої освіти для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 \times a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
<i>Знання</i>		
♦ концептуальні наукові та практичні знання, критичне	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - концептуальних знань;	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	- високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення здобувача вищої освіти про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
♦ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при	65-69

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	виконанні завдань за зразком	
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації; ◆ збір, інтерпретація та застосування даних; ◆ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово 	<p>Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. <p>Комунікаційна стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції 	95-100
	<p>Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами</p>	90-94
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)</p>	85-89
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)</p>	80-84
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)</p>	74-79
	Задовільне володіння проблематикою галузі.	70-73

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	
	Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність і автономія</i>		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; ◆ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; ◆ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; ◆ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; ◆ здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії 	<p>Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) управління комплексними проектами, що передбачає: <ul style="list-style-type: none"> - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; 2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає: <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; 3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає: <ul style="list-style-type: none"> - використання професійно-орієнтованих навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; 4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає: <ul style="list-style-type: none"> - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - самостійний пошук та аналіз джерел інформації 	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень відповідальності і автономії фрагментарний	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Комп'ютерне та мультимедійне обладнання. Активований корпоративний акаунт НТУ «ДП» (student.i.p@nmu.one). Microsoft Office 365. Застосунки Microsoft Office: Teams, Forms, Whiteboard, OneNote. Платформа дистанційного навчання НТУ «ДП» Moodle. Підключення до Internet.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Гладченко С. В. Історія соціальної роботи в Україні та за кордоном: методичні вказівки для самостійної роботи студентів. Одеса: ФПРС ОНУ імені І. І. Мечникова, 2018. 20 с.
2. Замашкіна О. Д. Історія соціальної роботи. Ізмаїл, 2018. 181 с.
3. Історія соціальної роботи [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до виконання практичних завдань та індивідуальної роботи для здобувачів ступеня бакалавра зі спеціальності І10 «Соціальна робота та консультування» / уклад. І. Д. Шумляєва ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». Дніпро : НТУ «ДП», 2025. 60 с.
4. Історія соціальної роботи : навч. посіб. / [уклад.: О. О. Кравченко, О. О. Матрос]. Умань : РВЦ «Візаві», 2017. 117 с.
5. Історія та теоретичні основи технології соціальної роботи в Україні : основні напрями, проблеми, перспективи розвитку : навч.-метод. посіб. /

Палилюцько О. М. та ін. Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Західноукраїнського національного університету «Економічна думка», 2020. 236 с.

6. Купенко О. В. Соціальна робота: від теорії до практики. Суми : Сумський державний університет, 2020. 201 с.

7. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.

8. Теорія та історія соціальної роботи : навч. посіб. / уклад. О. О. Матрос. Умань : Візаві, 2020. 244 с.

9. Теорія соціальної роботи : навч. посіб. [для студентів ф-ту психології спец. «соц. робота»] / авт.-уклад. Л. А. Литва. Київ ; Одеса : Фенікс, 2020. 241 с.

10. Тимчук Л. І., Звоздецька В. Г., Білик Н. М. Історія соціальної роботи : навч. посіб. Чернівці : [б.в.], 2021. 198 с.

Додаткові

1. Кравченко О.О. Навчальна дисципліна «Історія соціальної роботи» у процесі професійного становлення майбутніх соціальних працівників. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/19837/Kravchenko.pdf?sequence=1>.

2. Приймак О. М. Проблема періодизації в історіографії історії соціальної роботи. Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. 2017. Вип. 49. С. 213–217.

3. Войтович Н. М., Бричка Б. Б., Гримак О. Я. Жебрацтво як девіація: історичний та соціальний аспекти. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Сер. : Історичні науки. 2021. № 3. Т. 32 (71). С. 40–44. URL : <http://194.44.193.54:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/214/3%20%D0%92%D0%BE%D0%B9%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

4. Карпенко О. Опіка і виховання дітей у притулках Німеччини. Педагогічний процес: теорія і практика. 2016. № 4 (55). С. 83–87. URL : file:///D:/My%20Downloads/pptp_2016_4_18.pdf.

5. Кваша О. С. Моделі соціальної політики країн ЄС у забезпеченні розвитку людського потенціалу в контексті поглиблення євроінтеграційного процесу. *Регіональна економіка та управління*. 2018. № 4(22). С. 52–57. URL : <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/543495>.

6. Окладна М. Г., Яковюк І. В. Соціальна політика Європейського Союзу: становлення і розвиток. Харків : ТОВ «Оберіг», 2016. 40 с. URL : https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/11491/1/Okladna_Yakoviuk_2016.pdf.

7. Ралко О. С. Особливості реалізації соціальної політики ЄС. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2016. № 21. С. 37–40. URL : <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2016/21-2016/9.pdf>.

8. Сай Д. В. Сучасні тенденції розвитку соціального забезпечення та соціальної роботи в Європейському Союзі. *Наукові праці*: Науково-методичний журнал. Вип. 281. Т. 293. Педагогіка. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. С. 83–89.

9. Слюсаренко К. В., Садовенко М. М. Соціальна політика ЄС: сучасні виклики та перспективи. Економічний аналіз. 2017. Т. 27. № 1. С. 80–90. URL : <file:///D:/My%20Downloads/1276-6073-1-PB.pdf>.

10. Топольницька Ю. Матеріальна підтримка материнства в УРСР, як один із напрямків державної політики (1965-1985). URL : <http://ethnic.history.univ.kiev.ua/data/2017/53/articles/25.pdf>.

Нормативні документи

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

2. Про соціальні послуги : Закон України 17.01.2019 р. № 2671-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>.

3. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV (в ред. Закону від 28 груд. 2014 р. № 77-VIII, нова редакція Закону з 1.01.2023 р.). Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>.

4. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24.01.1995 р. № 20/95-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80#Text>.

5. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#Text>.

6. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю : Закон України від 16.11.2000 р. № 2109-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2109-14#Text>.

7. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15#Text>.

8. Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-15#Text>.

9. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні : Закон України від 16.12.1993 р. № 3721-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3721-12#Text>.

10. Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12#Text>.

11. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. 2961-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text>.

12. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80#Text>.

13. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 21.03.1991 р. № 875-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>.

14. Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк : Закон України від 17.03.2011 р. № 3160-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3160-17#Text>.

15. Про затвердження Класифікатора соціальних послуг: наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-20#Text>.

16. Деякі питання адміністрування надання місцевими державними адміністраціями і територіальними громадами соціальної підтримки у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей : наказ Міністерства соціальної політики України від 30.12.2020 р. № 868. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5908.html>.

17. Методичні рекомендації щодо впровадження інтегрованої системи соціального захисту : наказ Міністерства соціальної політики України від 25.02.2019 р. № 282. URL : <https://kharkivoda.gov.ua/content/documents/912/91199/files/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7%20%D0%9C%D0%A1%D0%9F%20282.pdf>.

18. Методичні рекомендації щодо виконання власних (самоврядних) повноважень об'єднаної територіальної громади у сфері соціального захисту населення : наказ Міністерства соціальної політики України від 19.01.2016 р. № 26. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0026739-16#Text>.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал парламенту України. URL : <https://www.rada.gov.ua/>.

2. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL : <https://www.kmu.gov.ua/>.

3. Міністерство соціальної політики України. Офіційний веб-портал. URL : <https://www.msp.gov.ua/>.

4. Міністерство юстиції України. URL : <https://minjust.gov.ua/>.

5. Судова влада України. URL : <https://court.gov.ua/>.

6. Національна соціальна сервісна служба України. Офіційний веб-портал. URL : <https://nssu.gov.ua/>.

7. Портал Європейського Союзу. URL: <http://europa.eu>.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Історія соціальної роботи»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньої-
професійної програми «Соціальна та молодіжна робота» спеціальності 231
«Соціальна робота» галузі знань 23 «Соціальна робота»

Розробники:
Ірина Дамирівна Шумляєва

В редакції автора

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19